

Revalidering

Med ikrafttræden d. 1. okt. 90 er der indført nye bestemmelser om revalide ring, jvf. bistandslovens §§ 43-45

De væsentligste elementer i de nye revalideringsregler er følgende:

- Kommunerne er forpligtet til at yde revalideringshjælp, hvis tildelingsbetingelserne i § 43, stk. 1, er opfyldt. Kriterierne svarer til den hidtidige bestemmelse i bistandslovens § 42, stk. 1.

- Der indføres en fast bruttorevalideringsydelse, som svarer til dagpengenes maksimale beløb. Ydelsen er skattepligtig A-indkomst.

- Unge under 23 år får den halve revalideringsydelse, dog således at der kan dispenseres herfra, når der foreligger særlige forhold, jvf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 517 af 2. juli 1990 om den faste bruttorevalideringsydelse mv. efter bistandslovens § 43.

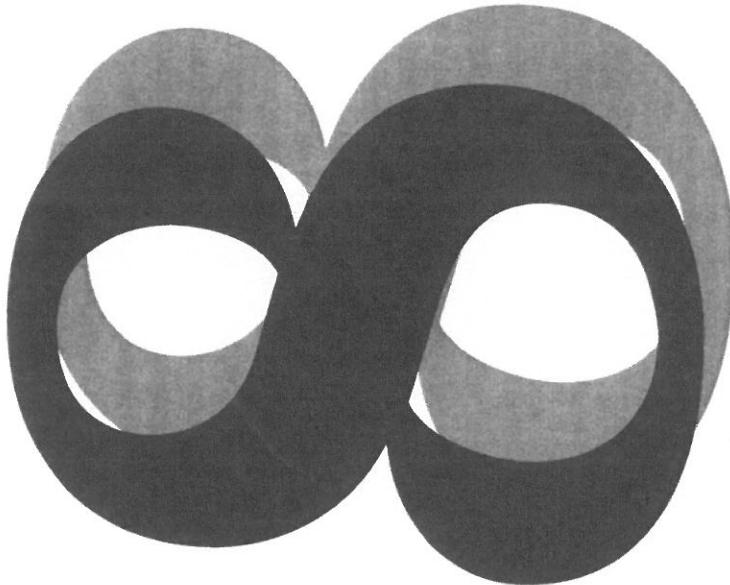
- Revalideringsydelsen er uafhængig af ægtefælles indkomst og formueforhold.

- Når der er iværksat revalidering efter en forud fastlagt erhvervsplan, skal den faste revalideringsydelse udbetales.

- Der er fastsat en varighedsbegrensning på 5 år for revalideringsydelsen, dog med dispensationsmulighed.

- Efter § 43, stk. 6, kan der under forrevalidering ydes hjælp til uddannelses- eller handicapbetingede udgifter, samtidig med at revalididen kan bevare det hidtidige forsørgeresgrundlag, fx sygedagpenge eller kontanthjælp.

- Når der modtages hjælp til uddannelse, erhvervsmæssig

opræning eller omskoling mv. fra andre støtteordninger til dækning af leveomkostninger, fra fx Statens Uddannelsesstøtte, kan der ikke samtidig udbetales en fast revalideringsydelse. Der kan dog særskilt ydes hjælp til dækning af særlige uddannelsesudgifter og handicapbetingede udgifter.

Hvad er revalidering

Revalidering består, kort beskrevet, i, at en person, hvis erhvervsevne er nedsat af fysiske, psykiske eller sociale årsager, støttes i at kunne opnå beskæftigelse på arbejdsmarkedet og derved få en acceptabel erhvervmæssig tilværelse. En af forudsætningerne for en vellykket revalidering, er, at kommunen så tidligt som muligt får kendskab til behovet. Det forebyggende og opsøgende arbejde er derfor en vigtig faktor også i revalideringsarbejdet.

Hvordan ydes hjælpen, og hvad kan der ydes hjælp til

Når en person opfylder kriterierne for hjælp efter § 43, stk. 1, tages der stilling til, hvordan hjælpen ydes efter de øvrige bestemmelser i § 43.

Ved opræning eller oplæring på det almindelige arbejdsmarked kan hjælpen ydes som løn eller løntilskud efter § 43, stk. 8, der fastsættes uanset § 43, stk. 2, 1. og 2. pkt. Herudover kan der ydes hjælp til nødvendige uddannelsesudgifter og handicapbetingede udgifter. Der kan ydes særskilt hjælp til anskaffelse af værktøj og arbejdsredskaber samt hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed efter § 43, stk. 9 og 10.

Efter § 43, stk. 7, kan personer med nedsat erhvervsevne, som er under uddannelse, erhvervmæssig opträning eller omskoling modtage hjælp efter anden lovgivning til dækning af deres leveomkostninger, få særskilt hjælp til de særlige udgifter, der følger af uddannelsen eller handicapet. Den faste revalideringsydelse er som hjælp efter de tid-

lige gældende regler subsidiær i forhold til støtte til uddannelses mv. efter anden lovgivning. Det betyder, at hvis en person med nedsat erhvervsevne kan blive hjulpet ind i eller tilbage til arbejdsmarkedet efter Arbejdsministeriets, Kulturministeriets eller Undervisningsministeriets støtteordninger, kan der ikke udbetales en fast revalideringsydelse efter § 43. I de tilfælde, hvor der ikke udbetales en fast revalideringsydelse, fordi den pågældende kan klare sig med hjælp fra andre støtteordninger, vil fx stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte kunne kombineres med hjælp alene til dækning af særlige uddannelsesudgifter og handicapbetingede udgifter efter § 43, stk. 7.

Især unge, der netop har forladt skolesystemet, vil i vidt omfang kunne klare sig med de normale støtteordninger i det almindelige uddannelsessystem, men med eventuelt tilleg til de særlige udgifter, der følger af uddannelsen eller handicapet, efter § 43, stk. 7.

Når der i øvrigt er truffet beslutning efter § 43, stk. 1, om at yde hjælp til uddannelse mv., skal der så hurtigt som muligt udarbejdes en erhvervsplan, så en revalidering kan iværksættes. Indtil revalideringen iværksættes, bevarer personen sit oprindelige forsørgegrundlag i form af kontant-hjælp, sygedagpenge eller andet.

I denne periode kan der efter § 43, stk. 6, ydes hjælp til de særlige udgifter, der følger af en uddannelse eller anden aktivitet, som er nødvendig eller hensigtsmæssig for at kunne tilrettelægge og iværksætte en revalidering i overensstemmelse med en fastlagt erhvervsplan. Der kan endvidere ydes hjælp til dækning af udgifter, der følger af et handicap.

Personer, der er særligt truede, kan få hjælp til specielt støttende aktiviteter, der kan være nødvendige i en afklarende eller erhvervsmødnehende fase, før en egentlig erhvervsplan kan tilrettelægges og iværksættes.

Når revalideringen er iværksat efter § 43, stk. 2, med revalideringsydelse, kan der ligeledes ydes hjælp til nødven-

dige uddannelses- og handicapbetingede udgifte. I øvrigt kan der ydes hjælp til enhver uddannelse, omskoling eller erhvervsmæssig opträning, der kan hjælpe revalididen ind i eller tilbage til arbejdsmarkedet, således at pågældende fremtidig vil kunne klare sig selv og sørge for sin familie.

Uddannelser og kurser

Der kan ydes hjælp efter § 43, stk. 2, stk. 6 og stk. 7, til bl.a.:

- Erhvervsforberedende skolegang og kurser, herunder HF studenter- og andre forberedelseskurser
- Efterskole - og højskoleophold
- Faglige uddannelser, herunder erhvervsfaglig grunduddannelse
- Andre kortere elevuddannelser og lignende
- Korte videregående uddannelser
- Mellemlange og lange videregående uddannelser
- Kurser iværksat efter Arbeitsministeriets, Kulturminstriets eller Undervisningsministeriets regler.

Der kan således ydes hjælp til kurser og uddannelse, som ikke er kompetencegivende, dvs. ikke umiddelbart giver mulighed for ansættelse inden for et bestemt erhvervsområde, når de indgår som led i den fastlagte erhvervsplan efter § 43, stk. 2, eller de er en del af den afklarende fase, jvf. § 43, stk. 6, eller uddannelsen støttes efter anden lovgivning, jvf. § 43, stk. 7.

Der kan efter § 43 som led i en forrevalidering og ved indslusning på arbejdsmarkedet ydes hjælp til:

- Erhvervsmodnende og erhvervsintroducerende kurser, eventuelt etableret af kommunen selv eller i samarbejde med andre, forudsat at disse kurser ikke kan henføres til den almindelige rådgivning, kommunen er forpligtet til at yde, - Jobindslusningsprojekter etableret af en kommune selv eller i samarbejde med andre, forudsat at der er tale om egentlige revalideringsprojekter, at projektets indhold og formål er nøje beskrevet, og at det har eget budget og er

regnskabsmæssigt adskilt. Udgifter til rådgivning og administration, der falder ind under de almindelige (amts)kommunale opgaver, kan ikke omfattes af projektets udgifter.

Hvornår ydes hjælpen som lån, tilskud mv

Hjælp i form af lån og tilskud til visse uddannelser opører ved indførelsen af revalideringsydelsen efter § 43, stk. 2, som er en fast bruttoydelse, der er skattepligtig. De uddannelses- og handicapbetingede udgifter efter § 43, stk. 2, stk. 6, stk. 7 og stk. 8, ydes som tilskud. Tilsvarende gælder hjælp til kurser efter § 43, stk. 9, sidste pkt.

Der gælder særlige regler om tilskud, udlån og lån i forbindelse med hjælp efter § 43, stk. 9, til anskaffelse af værkøj og arbejdsredskaber og efter stk. 10 om hjælp til selvstændig etablering.

Personer, der ved lovens ikrafttræden den 1. oktober 1990 er i gang med en uddannelse med § 42-lån efter de hidtil gældende regler, og som overgår til den faste revalideringsydelse uden låneandel, skal tilbagebetale den del af revalideringshjælpen, der indtil 1. oktober 1990 er ydet som lån.

Revalidering på det almindelige arbejdsmarked

Arbejdssprøving

Arbejdssprøving kan foregå på en offentlig eller privat arbejdsplads. Formålet med en arbejdssprøving er normalt at vurdere, om revalididens helbredsmæssigt og evnemæssigt kan optrænes eller tillæres til at udføre det omhandlede arbejde. Arbejdssprøving vil derfor som regel være af kortere varighed. Arbejdssprøving kan indgå i forskellige faser under en revalidering.

Der kan ske arbejdssprøving, når der er truffet beslutning om revalidering, uden at der er fastlagt en erhvervsplan, hvis der er behov for en nærmere afklaring af, hvad revalideringen skal føre til. Her vil det oprindelige forsørgelsesgrundlag,

typisk sygedagpenge eller kontanthjælp skulle bevares, men der er nu adgang til at afholde eventuelle udgifter i forbindelse med arbejdssprøvningen efter § 43, stk. 6.

I nogle tilfælde vil en arbejdssprøving også kunne finde sted som et led i den fastlagte erhvervsplan, hvorunder personen modtager revalideringsydelse efter § 43, stk. 2. Dette kan typisk være tilfældet i situationer, hvor der i et revalideringsforløb bliver behov for en revision af den lagte erhvervsplan, men det kan også indgå i en egentlig erhvervsplan, hvor hovedsigtet er klart, men hvor mindre afklarende prøver er nødvendige. Under en sådan kortvarig arbejdssprøving bevarer personen revalideringsydelsen uændret.

Faglig opplæring, arbejdssoptræning, omskoling, lærlingeuddannelser samt andre uddannelser, hvor der ydes elevløn

Der vil kunne ydes hjælp til en længerevarende arbejdssoptræning eller tillæring, omskoling eller egentlig faglig opplæring på en offentlig eller privat arbejdsplads. Hjælpen kan i disse tilfælde ydes som løn eller løntilskud efter § 43, stk. 8. Sådanne aflønninger kan ikke oppebæres samtidig med revalideringsydelsen efter § 43, stk. 2, men eventuelt i forlængelse heraf. Ved lærlinge- og elevuddannelser (erhvervsuddannelser), som eventuelt påbegyndes med en ulønet periode, kan i denne periode ydes hjælp efter § 43, stk. 2. I den periode af uddannelsen (eventuelt hele uddannelsen), hvor arbejdsgiveren yder overenskomstmæssig løn, kan der ydes løntilskud efter § 43, stk. 8. I de situationer, hvor betingelserne for at yde løntilskud ikke er til stede, kan der efter § 43, stk. 7, ydes særskilt hjælp til uddannelses- og handicapbetingede udgifter kombineret med lærlinge- eller elevlønnen.

Revalidering på revalideringsinstitution

I nogle tilfælde kan det være hensigtsmæssigt, at

arbejdssprøving, -observation eller egentlig erhvervsopræning foregår på en revalideringsinstitution oprettet efter § 91.

Hvordan tilrettelægges et revalideringsforløb

Elementerne i et revalideringsforløb

Revalidering er en proces, hvor det ikke altid vil være muligt at forudsige hele forløbet. Et revalideringsforløb kan være ganske enkelt og fx blot bestå i gennemførelse af en kompetencegivende uddannelse med støtte efter § 43, stk. 7, til de særlige uddannelses- eller handicapbetingede udgifter. Revalideringsforløbet kan dog også være nok så kompliceret og sammensat af en række tilbud, som fx begynder med en forberedende revalidering, inden der kan fastlægges og iværksættes en realistisk erhvervsplan. Med reglerne om en fast revalideringsydelse er det vigtigt at skelne mellem, hvilke aktiviteter der foregår i en forberedende revalideringsfase, og hvilke der er dele af en fastlagt erhvervsplan, idet kun aktiviteter, der er omfattet af en forud fastlagt erhvervsplan, berettiger til modtagelse af revalideringsydelsen.

Forrevalidering

Afgørende for, om en aktivitet hører under forrevalidering er, om aktiviteten har et erhvervsmodnende eller afklarende sigte. Hjælpen i forrevalideringsfasen, jvf. § 43, stk. 6, ydes i perioden mellem beslutningen om revalidering og iværksættelsen af den fastlagte erhvervsplan. Forrevalideringsperioden forudsættes at være forholdsvis kortvarig.

De aktiviteter, der kan foregå i forrevalideringsfasen, kan fx være arbejdsprøvning på eller uden for revalideringsvirksomheder daghøjskoleophold, højskoleophold, produktionskoleophold, erhvervsmodnende og erhvervsintroducerende kurser, jobindslutningsprojekter, undervisning på 9.-10. klasse samt gymnasie- og HF-niveau mv. og andre forberedende aktiviteter, der er nødvendige til afklaring af revalideringsmulighederne.

arbejdssprøving, -observation eller egentlig erhvervsopræning foregår på en revalideringsinstitution oprettet efter § 91.

Den faste revalideringssydelse kan ikke udbetales under forrevalidering, hvor revalididen i stedet kan bevare det hidtidige forsørgeresgrundlag såsom kontanthjælp eller sygedagpenge suppleret med hjælp til de særlige udgifter til aktiviteten efter § 43, stk. 6.

Under hensyn til kontanthjælpens subsidiære karakter skal forrevalididen udnytte mulighederne for at søge stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte i forevalideringsperioden.

Kravet om udnyttelse af arbejdsmulighederne anses for opfyldt efter § 40, stk. 1, nr. 3, når en person under forrevalidering går i gang med diverse forberedende kurser, arbejdssprøvning mv.

Erhvervsplanen

Revalideringssydelsen skal ydes, når en forud fastlagt erhvervsplan iværksættes. Ydelsen udbetales, til erhvervsplanen er gennemført, dog højst en periode på 5 år. Variighedsbegränsningen løber fra iværksættelsen af erhvervsplanen. Reglerne om forlængelse af støtteperioden findes i bekendtgørelsens kapitel 3.

Erhvervsplanen er et tilrettelagt revalideringsforløb, der har et erhvervsrettet sigte, som på så kort tid som muligt kan bringe revalididen ind i eller tilbage til arbejdsmarkedet. Tidsrammen fastsættes i erhvervsplanen.

Planen skal være realistisk, dvs., at den beskæftigelse, der sigtes mod, skal kunne varetages af den pågældende revalidende.

Hvilke moduler, erhvervsplanen skal bygges op af, afhænger af det individuelt fastsatte mål med revalideringen. Planen skal være realistisk med hensyn til revalididens forudsætninger, evner og interesser, muligheder for optagelse på uddannelsesinstitution og endelig erhvervsmæssig placering. Det forudsættes, at revalididen deltager aktivt i tilrettelæggelse af hele revalideringsforløbet, både i den forberedende

fase og i planlægningen af erhvervsplanen.

Erhvervsplanen er derfor i principippet at betragte som en gensidig aftale mellem revalidid og kommune.
Erhvervsplanen skal beskrive, hvilken beskæftigelse der sigtes mod, og hvilke tiltag der er planlagt i forløbet, samt angive det tidsmæssige forløb.

Planen kan indeholde uddannelsesforberedende, foranstaltninger mv. og egentlige kompetencegivende uddannelses- og erhvervsmæssige elementer.

Der kan være tale om en faglig eller teoretisk uddannelse eller omskoling og nødvendige forberedende aktiviteter og undervisning, kurser med praktisk og teoretisk indhold, arbejdsspraktik og arbejdssprøvning på revalideringsinstitutioner eller på arbejdsmarkedet under hensyn til det individuelt fastsatte mål. Afgørende er, om disse elementer har et bestemt erhvervsmæssigt sigte og dermed ud fra det realistiske formål med erhvervsplanen kan indgå i denne.

Planen kan revideres undervejs, hvis individuelle eller generelle betingelser for dens gennemførelse ændrer sig, men dette ændrer ikke den maksimale gennemførelsesstid på 5 år, medmindre pågældende opfylder betingelserne for forlængelse af støtteperioden efter bekendtgørelsens kapitel 3. Kommunalbestyrelsen skal følge revalideringsforløbet med henblik på at støtte gennemførelsen samt påse, at erhvervsplanen følges. Der skal mindst hvert halve år indhentes nødvendige oplysninger herom, jvf. bekendtgørelsens § 4.

Hvornår skal man begynde at overveje revalidering

En af de vigtigste forudsætninger for en vellykket revalidering er, at kommunen kommer i kontakt med den, der har brug for hjælpen, på et så tidligt tidspunkt, at økonomiske, sociale og eventuelt psykiske problemer ikke er blevet store og uoverskuelige.

I forbindelse med opfølgingen i kontanthjælpssager og sager om sygedagpenge bør man altid være opmærksom på, om der

er et revalideringsbehov.

Det er hensigtsmæssigt at gå i gang med rådgivning, vejledning og afklarende og forberedende revalideringstiltag sideløbende med, og inden en sygebehandling er afsluttet. I forbindelse hermed kan der bl.a. stilles forslag til løsning af økonomiske og praktiske problemer inden eller som led i planlægningen af den pågældendes erhvervsmæssige fremtid.

Reglerne om muligheden for afklarende og forberedende revalidering, medens der modtages sygedagpenge, findes i Lov nr. 852 af 20. december 1989 om dagpenge ved sygdom eller fødsel, § 5, stk. 2, nr. 2, jvf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 153 af 5. marts 1990, § 15, stk. 2, jvf. Socialstyrelsens vejledning nr. 5 af 22. marts 1990 om lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, punkt 10. Den forberedende revalidering kan finde sted, når der er truffet beslutning om revalidering, uden at der er fastlagt en erhvervsplan. Uddannelses- og handicapbetingede udgifter kan i disse tilfælde dækkes efter § 43, stk. 6.

I forbindelse med indførelse af den faste revalideringsydelse er den generelle varighedsbegrensning i sygedagpengeloven nedsat, således at der normalt højst kan ydes dagpenge i 52 uger inden for de forudgående 18 måneder. Dagpengeperioden kan dog forlænges, når det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering vil blive iværksat, jvf. Sygedagpengelovens § 22, stk. 1, nr. 1.